

Frank R. Boddendijk

Dies Natalis

Jaren geleden botste ik na schooltijd tegen een vriendje op die mij door de tranen in zijn ogen niet herkende. Hij was uitgenodigd voor een verjaarspartijtje bij een klasgenootje maar die stuurde hem terug omdat hij geen cadeautje bij zich had. De vijftig cent voor de obligate Mekka kon zijn moeder niet missen. Met een oude fietsbel, een spijker en wat kruit van een aantal lucifers hebben we er toch nog een gezellige middag van gemaakt met knaleffecten in lege vuilnisbakken. Maar het zette me wel aan het denken over verjaarspartijtjes.

Toen ik later in Amsterdam ging studeren merkte ik al snel dat ook de universiteit regelmatig verjaarde. Er werd dan wel over 'Dies Natalis' gesproken, maar dat betekent gewoon geboortedag. En als eerstejaars student werd ik zelfs bij de organisatie van die verjaardag betrokken. Ik moest mij om acht uur 's morgens bij de ingang van de Westerkerk melden; een cadeautje hoefde ik niet mee te nemen, er zou zelfs voor mij gezorgd worden. En daar stond ik dan, die twintigste oktober, in mijn nette pak om kwart voor acht op de Prinsengracht. Al snel kwam de teleurstelling. Aan mij was de belangrijke taak toebedacht enige parkeerplaatsen op de gracht vrij te houden voor geautomobiliseerde eregasten. Toen ik mij eindelijk van mijn taak gekweten had bleek het feest al zonder mij begonnen te zijn. Ik ben toen maar naar een boekenantiquariaat geslenterd om op verhaal te komen en mijn kou-

de voeten te warmen. Op mij hoefden ze voortaan niet meer te rekenen, besloot ik ferm.

En ik moet zeggen dat ik jarenlang dit standpunt geconserveerd heb, tot dit jaar. Dit jaar won mijn nieuwsgierigheid het van mijn vastbeslotenheid. En wel vanwege een tweetal zaken.

In de eerste plaats had het College van Dekanen van de VU onlangs geconstateerd dat de VU een uiterst terughoudend beleid kent m.b.t. het dragen van versierselen behorende bij Koninklijke Onderscheidingen en eredoctoraten; sterker zelfs: "*in principe blijft het dragen van versierselen achterwege*".

Edoch, na ampel beraad werd besloten om op de Dies Natalis af te wijken van deze regel en toe te staan dat hoogleraren in toga het z.g. modelkruis behorende bij de Orde van de Nederlandse Leeuw of de Orde van Oranje Nassau mochten dragen. Sinds de lezing van 'De Sint-Nikolaasavond' van De Génestet ben ik zeer geïnteresseerd in de zogenoemde lintjesregen waardoor in het mooie land van Kokanje velen prijken met lintjes en franje. Ik had al eens meegemaakt dat de conciërge van onze school zijn ogen niet droog kon houden toen de voorzitter van de schoolvereniging hem tijdens een plechtige bijeenkomst mededeelde dat het Hare Majesteit behaagd had hem de zilveren medaille voor zijn verdiensten voor school en vaderland toe te kennen. Met hoeveel trots had hij daarna niet zijn strikje gedragen? En

met hoeveel meer trots zouden onze hoogleraren tijdens de Dies hun hogere onderscheidingen dragen? En daar wilde ik dus bij zijn. Gegeven de leeftijd van onze hoogleraren gokte ik op tien onderscheidingen. Een tweede reden om naar deze viering te gaan lag besloten in het verheugende feit dat één van onze eigen hoogleraren het voorrecht was gegund om de Dies-rede uit te spreken, wat ook met zich meebracht dat de overige hoogleraren van onze faculteit als te identificeren *gremium* vooraan in het *cortège* — om eens een paar modewoorden te gebruiken — mochten meelopen. Bovendien beloofde de rede interessant te worden, gegeven de veelbelovende titel 'Gokken: een sociologie van spelen en speculeren?'

Op de bewuste middag had ik een stoel aan het gangpad in de aula uitgekozen om het geheel goed in mij op te kunnen nemen. Nauwelijks had de organist het, overigens toepasselijke, 'Offertoire sur les grands jeux' ingezet of een grote schare van in toga gehulde wijze mannen en vrouwen schuifelde de zaal binnen. Welgeteld 118 mannen en 7 vrouwen en onder hen was er slechts één die open en bloot zijn medaille droeg, terwijl vijf anderen via een klein versiersel in het knoopsgat bescheiden aangaven dat zij dat ook hadden mogen doen. Achteraf hoorde ik dat één hoogle-raar zijn medaille weliswaar bij zich had, maar bang was zich door opspelding te veel te onderscheiden van de rest. De weddenschap had

ik dus verloren, doch er viel troost te putten uit de rede waarin onderscheid gemaakt werd tussen het gokken als spel wat de Homo Ludens op het lijf geschreven leek te zijn én het dwangmatig gokken dat bezien moest worden als een vorm van negatieve spanningsreductie en op één lijn gesteld kon worden met hoerenlopen en drugs- en alcoholmisbruik: het lost op den duur niets op, integendeel.

Voor mij was gokken nog een gezelschapsspel, zoals mens-erger-je-niet; de éénarmige bandiet had mij nog niet in zijn macht. Opgelucht en met gestrekte rug zag ik vervolgens de hoogleraren weer afmarcheren nadat de pedel de verlossende woorden 'rien ne va plus' had uitgesproken, nu ja, bij wijze van spreken.

En toen bedacht ik hoe jammer het was dat onze jongste zoon er niet bij was. Jaren geleden had hij mij eens gevraagd, wijzend in de richting van een paar traditioneel geklede Arabieren, 'wat zijn dat?' 'Niet Wijzen!' had ik toen gebromd. Een paar jaar later, tijdens een kerstviering op school, riep hij op het moment dat het bekende drietal uit het Oosten ten tonele verscheen met luide stem 'Kijk, daar heb je de Niet Wijzen'. Dan had hij eindelijk eens een hele verzameling moderne Wijzen kunnen zien, die zonder hun toga ook maar gewone mensen zijn die van een drankje en een hapje houden na afloop van een plechtigheid. En zolang dit laatste het geval blijft heb ik geen moeite met de woorden van onze rector: "Het past in onze reformatische traditie hen te eren, die hoog gezeten zijn." Tot volgend jaar.